

Vedení: Ministerstvo dopravy

Tisk: Ředitelství státních drah v Praze

Rozdělovač:

Ministerstvo dopravy
Ředitelství státních drah
Stanice
Výtopny
Dorozumivací správy
Traťové stavební správy
Návěstní dílny
Traťové materiální správy
Železniční stavební správy

Výpravčí vlaků
Dělmistři v návěstních dílnách
Návěstní mistři
Traťmistři
Návěstní dozorcí
Výhybkáři
Strážníci trati na hláskách a hradlech

(osobní přiděl)

Zavedeno výnosem ministerstva dopravy ze dne 10. července 1947,
čís. D-41732/47—V/3, po dohodě s pověřenectvem dopravy.

	Str.
Čl. 22: Pojmenování hradlových přístrojů	113
Čl. 23: Nouzová vybavovací zařízení	114

II. Staniční hradlové zařízení.

Čl. 24: Působení hradlových přístrojů staničních	117
Čl. 25: Uspořádání hradlového řídicího přístroje	118
Čl. 26: Uspořádání hradlového výhybkářského stavědla	122
Čl. 27: Hradlové vložky staničního hradlového zařízení	125
Čl. 28: Závěry staničního hradlového zařízení	134

III. Traťové hradlové zařízení.

Čl. 29: Působení hradlových přístrojů traťového zabezpečovacího zařízení	135
Čl. 30: Uspořádání hradlových přístrojů traťového zabezpečovacího zařízení	137
Čl. 31: Hradlové vložky traťového zabezpečovacího zařízení	138
Čl. 32: Hradlová zařízení na odbočkách, úrovnových kolejových křižovatkách a nákladištích (vlečkách)	153
Čl. 33: Závěry traťového hradlového zařízení	153

IV. Obsluha hradlových přístrojů staničních a traťových.

Čl. 34: Všeobecná ustanovení o obsluze hradlových přístrojů	154
Čl. 35: Obsluha hradlových přístrojů ve stanicích za vlakové dopravy	160
Čl. 36: Obsluha hradlových přístrojů na traťových hradlových staničních za vlakové dopravy	173

V. Obsluha zabezpečovacích zařízení staničních a traťových při zvláštních událostech v dopravě

Čl. 37: Jízda vlaků kolem hlavních návěstidel v poloze »Stůj«	174
Čl. 38: Jízda vlaků po nesprávné koleji	175
Čl. 39: Návrat postrkových lokomotiv s trati	178
Čl. 40: Vlaky, jedoucí jen k určitému místu na širé trati	179
Čl. 41: Jízda vlaků bez koncových návěstí. Přetržení vlaku	180
Čl. 42: Uvážnutí vlaku na širé trati	182
Čl. 43: Přejetí hlavních návěstidel v poloze »Stůj«	183

O

Udržování, přestavby a poruchy.

I. Udržování zabezpečovacích zařízení staničních a traťových.

	Str.
Čl. 44: Kdo udržuje zabezpečovací zařízení	186
Čl. 45: Udržovací práce	189

II. Opravy a přestavby.

Čl. 46: Schválení prací	194
Čl. 47: Opatření pro vypnutí zabezpečovacího zařízení	195
Čl. 48: Úprava zabezpečovacího zařízení za vyluky koleje na širé trati dvoukolejných drah	199
Čl. 49: Zpravení zaměstnanců před zahájením prací	202
Čl. 50: Opatření před zahájením prací a v době jejich trvání	203
Čl. 51: Ukončení prací	205

III. Poruchy.

Čl. 52: Hlášení poruch	207
Čl. 53: Rozříznutí výměn	209
Čl. 54: Úprava ústředně stavěných výměn na místní obsluhu	214
Čl. 55: Přetržení drátových táhel	215
Čl. 56: Poruchy návěstních spráhadel	217
Čl. 57: Poruchy v závěrové skříni	218
Čl. 58: Poruchy hradlových vložek	218

D

Prohlídky zabezpečovacích zařízení.

I. Dohled.

Čl. 59: Kdo dohlíží na zabezpečovací zařízení	224
---	-----

II. Prohlídky.

Čl. 60: Prohlídky zařízení obsluhujícími zaměstnanci	225
Čl. 61: Prohlídky návěstním dozorcem	225
Čl. 62: Prohlídky návěstním mistrem	227
Čl. 63: Prohlídky traťmistrem	229

	Str.
Čl. 64: Prohlídky přednostou stanice	229
Čl. 65: Prohlídky přednostou traťové stavební správy	230
Čl. 66: Prohlídky přednostou dorozumivací správy	231
Čl. 67: Mimořádné prohlídky	233

Vzorce:

1. Záznamník poruch na zabezpečovacím zařízení	237
2. Poruchová hlášenka	240
3. Znamení budíkem na staničním zabezpečovacím zařízení	244
4. Znamení budíkem na traťovém zabezpečovacím zařízení	245
5. Zákaz obsluhy zabezpečovacích zařízení nepovolnými zaměstnanci	246
6. Seznam zaměstnanců, oprávněných samostatně obsluhovat mechanická stavědla (bez hradlových přístrojů)	247
7. Seznam zaměstnanců, oprávněných samostatně obsluhovat elektro-mechanická stavědla a hradlové přístroje	248

Přípojky.

I. Značky používané v plánu polohy	249
II. Značky používané v závěrové tabulce	257

Rejstřík.

Věcný rejstřík	271
--------------------------	-----

Přílohy.

1: Přehled ustanovení, která musí znáti jednotliví zaměstnanci	279
2: Vzory štítků hlavních a náhradních klíčů	281
3: Nářadí pro stavědla	283
4: Nápisové štítky pro stavědla	285
5: Nápisové štítky pro hradlové přístroje	287
6: Plán polohy a závěrová tabulka mechanického zabezpečovacího zařízení. (Ústřední stavědlo)	289
7: Plán polohy a závěrová tabulka mechanického zabezpečovacího zařízení. (Řídicí přístroj a závislá stavědla)	291
8: Plán polohy a závěrová tabulka elektromechanického staničního zabezpečovacího zařízení	293

	Str.
9: Náčrtek polohy a závěrová tabulka traťového zabezpečovacího zařízení pro následné vlaky	295
10: Náčrtek polohy a závěrová tabulka traťového zabezpečovacího zařízení pro následné vlaky a vlaky opačných směrů. (Jednoduché uspořádání)	297
11: Náčrtek polohy a závěrová tabulka traťového zabezpečovacího zařízení pro následné vlaky a vlaky opačných směrů s před-hláškovými hradly	299
12: Náčrtek polohy a závěrová tabulka traťového zabezpečovacího zařízení pro následné vlaky a vlaky opačných směrů. (Starší řešení)	301
13: Náčrtek polohy a závěrová tabulka traťového zabezpečovacího zařízení pro následné vlaky a vlaky opačných směrů s výlukovým hradlem	303
14: Náčrtek polohy, tabulka uzamčení výměn a tabulka dovolených současných vlakových cest pro stanice s návěstidly, nezávislými na výměnách	305
15: Vzory ozubení klíčů výměnových zámků, výkolejek, kolejových zábran, stojanových zámků, stavědlových a ústředních zámků	307
16: Skříňka k úschově hlavních klíčů od výměn a výkolejek	309
17: Tabule k zavěšování hlavních klíčů od výměn a výkolejek	311

Seznam vyobrazení:

Obr. 1. Stavědlová věž	15
Obr. 2. Stavědlový domek	16
Obr. 3. Stavědlová budka	16
Obr. 4. a) Ústřední stavědlo starší soustavy	17
b) Ústřední stavědlo novějšího vzoru	18
Obr. 5. Ústřední stavědlo jen pro vjezdová návěstidla s předvěstmi	19
Obr. 6. Seřaďovací stavědlo	20
Obr. 7. Mechanický řídicí přístroj	21
Obr. 8. Elektromechanický řídicí přístroj	22
Obr. 9. Mechanické výhybkářské stavědlo	23
Obr. 10. Elektromechanické výhybkářské stavědlo	24
Obr. 11. Stavědlo hlásky	25
Obr. 12. Stavědlo hradla	25

	Str.
Obr. 13. a) Mechanické stavědlo, b) Elektromechanické stavědlo, c) Elektrodynamické stavědlo, d) Elektropneumatické stavědlo	27—30
Obr. 14. Pákový přístroj s otevřenou závěrovou skříní a nastavkovým rámem	31
Obr. 15. Páka dvoupolohová	32
Obr. 16. Páka třípolohová	32
Obr. 17. Páka dvojitá	33
Obr. 18. Páka trojstavná	34
Obr. 19. Redukční páka	34
Obr. 20. Rozříznutelná páka výměnová	35
Obr. 21. Souhlasová kladka	35
Obr. 22. a) Označení výměňkového závaží pro základní polohu u místně stavěných výměň . . . . . b) Označení výměňkového závaží místně stavěných výměň bez hákového (rybinového) závěru nebo přitlačnice	39 39
Obr. 23. Zajištění výměňkového závaží ústředně stavěných výměň s hákovým (rybinovým) závěrem	40
Obr. 24. Kolejový závěrník třípolohový	41
Obr. 25. Pákový zámek	44
Obr. 26. Závěrová skříň	45
Obr. 27. Provedení závislosti páky na posuvných pravítkách v závěrové skříní	45
Obr. 28. Stavědlový zámek	46
Obr. 29. Zástrčkový zámek	47
Obr. 30. Nastavkový rám	48
Obr. 31. Šroubový napinač drátových táhel	49
Obr. 32. Pákový dotahovač	49
Obr. 33. Kompensátor	50
Obr. 34. Předvěst	52
Obr. 35. Trojznaková předvěst	53
Obr. 36. Jednoramenné návěstidlo	55
Obr. 37. Dvouramenné návěstidlo	56
Obr. 38. Trojramenné návěstidlo	57
Obr. 39. Seřaďovací návěstidlo	58
Obr. 40. Návěstidlo pro uzávěru koleje	59

	Str.
Obr. 41. Světelná návěstidla	60
Obr. 42. Elektrická návěstní svítlna pro světelné návěstidlo	61
Obr. 43. Svítlnová deska	61
Obr. 44. Mechanická návěstidla na krakorci	63
Obr. 45. Světelná návěstidla na krakorci	63
Obr. 46. Přestavník s obrubníkem	64
Obr. 47. Uspořádání přestavníku s obrubníkem	64
Obr. 48. Polohy přestavníku s obrubníkem	65
Obr. 49. Přestavník s ozubnicí	66
Obr. 50. Uspořádání přestavníku s ozubnicí	67
Obr. 51. Přestavník s pružinou	68
Obr. 52. Uspořádání přestavníku s pružinou	68
Obr. 53. Uspořádání trojpolohového přestavníku s pružinou	69
Obr. 54. Umístění přestavníku a závořníku na výměně s jazyky postupujícími současně	70
Obr. 55. Umístění přestavníku a závořníku na výměně s jazyky postupujícími za sebou	70
Obr. 56. Hákový závěr výměň	72
Obr. 57. Rybinový závěr výměň	73
Obr. 58. Přitlačnice	74
Obr. 59. Závořník výměň bez hákového (rybinového) závěru	75
Obr. 60. Uspořádání závořníku výměň bez hákového závěru	75
Obr. 61. Závořník výměň s hákovým (rybinovým) závěrem	76
Obr. 62. Uspořádání závořníku výměň s hákovým závěrem	76
Obr. 63. Výměňový zámek	78
Obr. 64. Výměňový zámek kontrolní	78
Obr. 65. Tvary výměňových zámků	79
Obr. 66. Přenosný zámek	80
Obr. 67. Uspořádání přenosného zámku	80
Obr. 68. Stojanový zámek	81
Obr. 69. Umístění stojanového zámku na výměňíku	82
Obr. 70. Výkolejka	83
Obr. 71. Výkolejka sklopena	84
Obr. 72. Uspořádání výkolejky	85
Obr. 73. Kolejová zábrana	86
Obr. 74. Dotečnice	87

	Str.
Obr. 75. Ústřední zámek	88
Obr. 76. Závěrové zařízení ústředního zámku	89
Obr. 77. Klíčový přístroj	90
Obr. 78. Zámky klíčového přístroje	91
Obr. 79. Závěrové zařízení klíčového přístroje	91
Obr. 80. Závěrné bubny klíčového přístroje	91
Obr. 81. Hradlový přístroj	109
Obr. 82. Hradlová vložka	110
Obr. 83. Induktor	111
Obr. 84. Budíkové tlačítko	112
Obr. 85. Budík	112
Obr. 86. Nouzové vybavovací zařízení pro hradlovou vložku na proud střídavý	114
Obr. 87. Nouzové vybavovací zařízení pro hradlovou vložku na proud stejnosměrný	114
Obr. 88. Nouzové vybavovací zařízení tlačítkové zářádky	115
Obr. 89. Nouzové vybavovací zařízení hradlového relé	115
Obr. 90. Nouzové vybavovací zařízení samočinného závěru výměn	116
Obr. 91. Hradlový řídicí přístroj	118
Obr. 92. Zapínací a závěrové zařízení hradlového řídicího přístroje	119
Obr. 93. Uspořádání zapínacího a závěrového zařízení hradlového řídicího přístroje	120
Obr. 94. Hradlový výhybkářský přístroj	123
Obr. 95. Kolejový číselník	124
Obr. 96. Hradlové relé	128
Obr. 97. Isolovaný kolejnicový styk	129
Obr. 98. Kolejnicový dotyk	129
Obr. 99. Podpěrné relé	131
Obr. 100. Vybavovací tlačítko	132
Obr. 101. Dotykový klíč	133
Obr. 102. Uspořádání elektrického návěstního spřahadla	141
Obr. 103. Umístění návěstního spřahadla na stožáru návěstidla	142
Obr. 104. Návěstní spřahadlo s otevřenou skříní	143

Úvod.

Čl. 1.

Všeobecná ustanovení.

1. Tyto předpisy platí pro mechanická a elektromechanická zabezpečovací zařízení na československých státních drahách, jakož i pro jednotlivé zabezpečovací přístroje a jejich výstroj (na př. pro výměnové zámky, výkolejky v dopravnách bez hlavních návěstidel, pro návěstidla bez závislosti na výměnách atd.).

Platí také pro zabezpečovací zařízení elektrodynamická, pokud v »Předpisech pro obsluhu elektrodynamických zabezpečovacích zařízení — T 7« nejsou odchylná ustanovení.

2. Vyskytnou-li se místní odchylky od těchto předpisů, uvedou se ve staničním řádu; při větším rozsahu odchylek nebo při jiném technickém uspořádání přístrojů vydají ředitelství doplňující předpisy.

3. Názvem »ředitelství« označuje se zkráceně ředitelství státních drah.

»Přednostou stanice« rozumí se i správce nebo vedoucí stanice.

Názvem »výhybkář« rozumíme i dozorce výhybek a všechny zaměstnance, kteří jsou pověřeni obsluhou výměn.

4. »Isolovaná kolejnice« je společné pojmenování pro izolované kolejové pole, izolovanou kolejnici i kolejnicový dotyk všech soustav.

»Vozík« je společné pojmenování pro drobná vozidla (nákladní vozíky, dresiny, kola, pojízdná zařízení stavební a pojízdná zařízení pro práce na železničním svršku a pod.), poháněná lidskou silou nebo motorem.

5. Bez svolení ministerstva dopravy není dovoleno měnit odborné názvy použité v předpisech.

6. Změna předpisů je vyhražena ministerstvu dopravy.

Ředitelství jsou oprávněna podle potřeby zostřiti ustanovení předpisů, neporuší-li tím jejich zásady. Jsou však povinna oznámiti taková opatření ministerstvu dopravy.

Čl. 2.

Kdo má znáti předpisy o obsluze zabezpečovacích zařízení staničních a traťových.

7. Všichni úředníci výkonné železniční služby (t. j. služby staniční, dorozumívací a zabezpečovací, vozební a služby stavební a udržovací) a ti úředníci, kteří na ni dozírají, musí prokázati znalost předpisů o obsluze zabezpečovacích zařízení staničních a traťových, které předpokládají znalost dopravních a návěstních předpisů.

8. Ostatní zaměstnanci služby dopravní, dorozumívací a zabezpečovací a služby stavební a udržovací jsou povinni znáti ta ustanovení předpisů pro obsluhu zabezpečovacích zařízení staničních a traťových, která se vztahují k jejich oboru působnosti.

9. Podrobná ustanovení o tom, které články a čísla musí znáti jednotliví zaměstnanci, jsou uvedena v příloze 1.

10. Pro výcvik, poučování a zkoušky zaměstnanců platí zvláštní předpisy.